

tzitemZo
jongerenrechten uitgelegd

waar je terecht
kunt als je rechten
worden geschonden

KINDERRECHTEN
COMMISSARIAAT

IK GA
BIJSTAND
NODIG
HEBBEN
...

VOOR 'T
VINDEN VAN
JURIDISCHE
BIJSTAND
...

KLACHTENLIJN

E-MAIL

AANSPREEKPUNT
INTERGRITEIT

ombi

JEUGDRECHT

BUREAU
VOOR
JURIDISCHE
BIJSTAND

waar je terecht kunt als je rechten worden geschonden

1 OVER TZITEMZO pagina 3

2 KLACHT INDIENEN pagina 3

3 NAAR DE RECHTER pagina 5

4 ONDERSTEUNING EN BIJSTAND pagina 6

5 NOG VRAGEN? pagina 9

Ben je het niet eens met hoe je behandeld wordt? Of vind je dat je rechten geschonden werden? Dan kan je een klacht indienen of soms zelfs naar de rechtbank stappen.

1 BIJ TZITEMZO KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE EN ADVIES OVER DE WET, OVER WAT TE DOEN ALS JE KLACHTEN HEBT, EN OVER DE PROCEDURES DIE JE KAN VOLGEN.

tZitemzo is er speciaal voor alle minderjarigen. Je kan ons schrijven of mailen, telefoneren of chatten, en natuurlijk ook langslopen bij tZitemzo om gratis en anoniem informatie en advies te krijgen over de wet en ook voor ondersteuning juridische procedures.

Meer informatie en de contactgegevens van tZitemzo vind je op onze website www.tzitemzo.be

2 BEN JE HET NIET EENS MET DE MANIER WAAROP JE BEHANDELD WERD? OF VIND JE DAT JE RECHTEN GESCHONDEN WERDEN? DAN KAN JE EEN KLACHT INDIENEN.

In de eerste plaats bespreek je je klacht best direct met de persoon die je onheus behandelde. Als dit niet (goed) lukt, kan je het gedrag van een medewerker ook aankaarten bij de organisatie voor wie de persoon werkt. Ziekenhuizen hebben bv. meestal hun eigen ombudsdienst.

TIP

De meeste organisaties geven op hun website meer uitleg over hoe, bij wie en waarover je een klacht kan indienen.

Daarnaast kan je als minderjarige met al je klachten over de schending van je rechten, bv. op school, in de jeugdbeweging of in de sportclub,... terecht bij de [klachtenlijn](http://klachtenlijn.vlaanderen.be) van het Kinderrechtencommissariaat op het telefoonnummer 0800 20 808 of via klachtenlijn@kinderrechten.be

Weetje

Als je slachtoffer werd van een misdrijf kan je, ook als minderjarige, zelf klacht indienen bij de [politie](#). Je kan je hierbij eventueel laten bijstaan door een vertrouwenspersoon. (Je leest hierover verder in deze folder meer onder puntje IV.) Klacht neerleggen, kan je bij om het even welke politieagent of politiebureau.

Met bepaalde klachten kan je ook terecht bij een specifieke dienst of ombudspersoon:

- Voor klachten m.b.t. **grensoverschrijdend gedrag** tijdens een activiteit van een organisatie kan je terecht bij de API (Aanspreekpunt Integriteit). Elke organisatie die met jongeren werkt, moet sinds kort een API hebben. **tZitemzo**, het Kenniscentrum Kinderrechten (KEKI) en de Kinderrechtencoalitie (KIRECO) sloegen hiervoor de handen in elkaar: wij hebben samen dezelfde [API](#).
- Voor klachten m.b.t. je rechten in de **jeugdhulp** bij de [JO-lijn](#) (0800 900 33) of [jo-lijn@opgroeien.be](#)
- Voor klachten m.b.t. je rechten als patiënt bij [de Federale Ombudsdienst "Rechten van de Patiënt"](#). Bij klachten t.a.v. een arts, kan je ook een klacht indienen bij een [Provinciale Raad](#) van de Orde van Artsen.
- Voor klachten m.b.t. je rechten in de **geestelijke gezondheidszorg** kan je terecht bij [Ombi](#), de afdeling van de onafhankelijke ombudsdienst geestelijke gezondheid (OOGG) speciaal voor minderjarigen.
- Voor klachten m.b.t. de sector **personen met een handicap** kan je terecht bij de [klachtendienst van het VAPH](#).
- Voor klachten m.b.t. de schending van je **privacy** kan je terecht bij de [Gegevensbeschermingsautoriteit](#).
- Voor klachten m.b.t. **discriminatie** kan je terecht bij Unia. Je kan Unia gratis bereiken via 080012800 en ook [een online melding maken](#).
- Voor klachten m.b.t. je **werkgever** kan je normaalgezien terecht bij de vertrouwenspersoon of de preventieadviseur op het werk. De contactgegevens van deze persoon staat in het arbeidsreglement. Daarnaast kan je met klachten op het werk ook terecht bij een vakbond.
- Voor klachten m.b.t. de werking van de **lokale politie** kan je terecht bij [Comité P](#) (Het Vast Comité van toezicht op de Politiediensten).
- Voor klachten mbt je **advocaat** bij de [stafhouder van de balie](#) (= Orde van Advocaten) waarbij je advocaat aangesloten is. De contactgegevens van de stafhouders van de ver-

schillende balies vind je via de website van de Orde van Vlaamse balies [www.advocaat.be](#) (onder 'wat bij problemen met uw advocaat?').

3

NAAR DE RECHTER

Als minderjarige ben je [procesonbekwaam](#). Dat wil zeggen dat je normaalgezien niet zelf naar de rechtbank kan stappen om op te komen voor je rechten. Je kan dus zelf geen proces starten. En iemand anders kan jou ook niet in een **gerechtelijke procedure** betrekken.

Als het nodig is, zullen je ouders of je voogd in jouw plaats voor je rechten opkomen bij de rechtbank. Zij **vertegenwoordigen** jou dan voor de rechter.

Uitzonderlijk kan je als minderjarige wel zélf betrokken worden in een proces:

- Je hebt [het recht om gehoord te worden door de rechter](#) in alle procedures die jou aanbelangen. Zo krijg jij de kans om jouw mening te geven over een situatie.
- Je kan bv. gehoord worden wanneer je ouders uit elkaar gaan. Let op: je mag geen beslissingen nemen, en dus bv. niet kiezen bij welke ouder je wil wonen. Maar je mag hierover wel je mening geven.
- Soms moet je je **toestemming** geven tijdens een gerechtelijke procedure. Als je ouder bent dan 12 jaar moet je bijvoorbeeld je toestemming geven vooraleer iemand je mag adopteren.
- Uitzonderlijk kan je ook **partij** zijn in een proces! Dat wil zeggen dat je dan toch zélf kan opkomen voor je rechten bij de rechter :
 - › Als je een [jeugddelict](#) pleegde, of in een moeilijke situatie leeft, moet je soms bij de **jeugdrechter** komen. In zulke situaties ben jij partij in een jeugdbeschermingsprocedure voor de jeugdrechtbank.
 - › Vanaf 16 jaar moet je ook zélf voor de **politierechtbank** verschijnen wanneer je een ernstige verkeersovertreding begaan hebt (én er geen minnelijke schikking werd getroffen).
 - › Vanaf 16 jaar kan je door de jeugdrechter **uit handen worden gegeven** wanneer je zeer ernstige feiten hebt gepleegd of wanneer je in het verleden reeds een sanctie hebt gekregen van de jeugdrechter. Uit handen gegeven minderjarigen worden beoordeeld en bestraft als volwassenen en kunnen dus een gevangenisstraf opgelegd krijgen.
 - › Uitzonderlijk aanvaarden sommige rechters bovendien dat je als minderjarige zelf optreedt in procedures wanneer je ouders je niet willen of kunnen vertegenwoordigen én je opkomt voor heel persoonlijke rechten (bv. tegen een uitsluiting op school, of om een gevaarlijke, medische behandeling te mogen ondergaan,...).

4 ONDERSTEUNING EN BIJSTAND

- Wanneer je je onheus behandeld voelt, of wanneer je betrokken bent in een procedure, heb je om te beginnen natuurlijk zoveel mogelijk informatie en advies nodig. [tZitemzo](#) kan je gratis en anoniem informatie en advies geven over de wet, procedure(s) en jouw rechten in een bepaalde situatie. Ook bij een ombudsdienst en advocaat kan je terecht voor meer informatie.
- Wanneer je een moeilijk gesprek moet voeren met de schooldirectie, hulpverlener, dokter, politieagent,... en/of tijdens een (klacht)procedure heb je soms nood aan gezelschap van iemand bij wie je je goed voelt en die je vertrouwt, bv. een vriend(in), een leerkracht, een monitor van je jeugdbeweging,... Dat is dan je **vertrouwenspersoon**.

TIP

Zorg ervoor dat je de naam en contactgegevens van deze persoon steeds bij je hebt of kan terugvinden. Je weet nooit wanneer deze van pas komen...

- › In de **jeugdhulp** wordt het [recht op de bijstand van een vertrouwenspersoon](#) wettelijk voorzien in het [DRM](#) (Decreet rechtspositie minderjarige). Jij kiest zelf jouw vertrouwenspersoon maar deze persoon mag niet zomaar om het even wie zijn: Je vertrouwenspersoon moet meerderjarig zijn, een uittreksel uit het strafregister (model 2) kunnen voorleggen, en mag niet betrokken zijn bij de hulp die je krijgt.
- › In de **gezondheidszorg** wordt het recht op een vertrouwenspersoon niet uitdrukkelijk voorzien in de [Wet Patiëntenrechten](#). Maar dit recht kan wel afgeleid worden uit andere patiëntenrechten. Een vertrouwenspersoon moet een natuurlijke persoon zijn (dus geen dienst of organisatie), die een vertrouwensrelatie heeft met de patiënt, die opkomt voor de belangen van de patiënt, en die door de patiënt zelf werd aangeduid.

Een vertrouwenspersoon kan dus bv. ook een minderjarige zijn. Je kan als minderjarige bv. je beste vriend(in) van 16 meenemen ter ondersteuning op consultatie bij de huisarts.

- › Ook in je contacten met de [politie](#) kan een vertrouwenspersoon soms een rol spelen: Wanneer je als minderjarige wordt **aangehouden**, moeten je ouders of voogd hiervan steeds op de hoogte gebracht worden. Daarnaast mag je vragen dat de politie ook een vertrouwenspersoon op de hoogte brengt van je aanhouding. Dit kan enkel geweigerd worden wanneer er ernstige redenen zijn om aan te nemen dat het verwittigen van deze vertrouwenspersoon een gevaar inhoudt voor de openbare orde en veiligheid.

- › Als je een minderjarig **slachtoffer of getuige** bent van zeer ernstige misdrijven ; heb je bovendien recht op bijstand van een meerderjarige vertrouwenspersoon tijdens het politieverhoor. Uitzonderlijk kan het parket of de onderzoeksrechter in het belang van het onderzoek of in jouw belang, een bepaalde vertrouwenspersoon weigeren, maar dan kan je een andere persoon voorstellen als vertrouwenspersoon.
- › Als je slachtoffer of getuige was van een ander misdrijf, kan de bijstand van een vertrouwenspersoon worden toegekend als gunst, maar je hebt hier volgens de wet geen recht op.

Wil je graag een vertrouwenspersoon maar vind je het moeilijk om er één te vinden of te kiezen? Dan kan [Lus](#) jou hierbij helpen.

- Ten slotte heb je soms ook hulp nodig van een advocaat. Dit noemen we rechtsbijstand.
- › **Wanneer heb je een advocaat nodig?**

Je moet steeds verdedigd worden door een advocaat als je voor een jeugdrechtster moet verschijnen omdat je een jeugddelict gepleegd hebt, of omdat je in een moeilijke situatie leeft (ook wel VOS-situatie genoemd). Als minderjarige verdachte of dader van een misdrijf heb je bovendien ook recht op de bijstand van een advocaat voor en tijdens het verhoor door de politie. Je mag je advocaat zelf kiezen. Maar wanneer je zelf geen advocaat gekozen hebt, zal de rechter of politie er één laten aanstellen voor jou.

In alle andere situaties of procedures kan je zelf kiezen of je wil bijgestaan worden door een advocaat of niet.

¹ Gijzeling; aanranding van de eerbaarheid en verkrachting; misdrijven m.b.t. ontucht, bederf van de jeugd, prostitutie en openbare zedenschennis; opzettelijk toebrengen van lichamelijke letsels; genitale verminking van meisjes en vrouwen; familieverlating en onthouden van het nodige voedsel en verzorging aan minderjarigen of kwetsbare personen waardoor hun gezondheid in het gedrang komt; schuldig hulpverzuim; ontvoering van minderjarigen; mensenhandel en mensensmokkel.

BELANGRIJK

Jouw advocaat is er voor jou. Hij moet jouw mening verdedigen voor de rechter. Zorg er voor dat hij jouw mening kent. Vertel hem duidelijk wat je wil.

Zorg er ook voor dat je zijn naam en contactgegevens kent, zodat je hem kan bereiken als je hem nodig hebt.

Advocaten hebben beroepsgeheim. Wat je met je advocaat bespreekt, blijft dus tussen jullie beiden. Ook je ouders komen hiervan niets te weten (tenzij je in een ernstige gevaarsituatie verkeert).

De wet zegt dat minderjarigen altijd recht hebben op kosteloze (=gratis) bijstand van een advocaat. Je advocaat werkt in dat geval pro Deo voor jou. Hij wordt dan voor zijn werk betaald door de overheid.

> Hoe vind je een advocaat?

Je mag aan om het even welke advocaat vragen om voor jou te werken. Die kan dit slechts uitzonderlijk weigeren (bv. omdat hij al te veel pro Deo cliënten heeft of omdat je je in het verleden agressief opstelde tegenover hem).

Contactgegevens van advocaten in je buurt vind je via de website van de Orde van Vlaamse balies www.advocaat.be (onder 'Ik zoek een advocaat?'). Voor minderjarigen zijn er ook advocaten die gespecialiseerd zijn in het jeugdrecht. Deze jeugdadvocaten hebben een bijkomende opleiding gevolgd in het jeugdrecht én hebben ervaring in het bijstaan van minderjarige cliënten. Contactgegevens van jeugdadvocaten in je buurt vind je via de website van de Unie van Vlaamse jeugdadvocaten www.jeugdadvocaat.be.

Je kan tenslotte ook een pro Deo advocaat vragen aan het **Bureau voor juridische bijstand**. Je kan er gewoon langsgaan tijdens de openingsuren. Je zal wel je identiteitskaart moeten tonen om te bewijzen dat je jonger bent dan 18 jaar. De contactgegevens van het Bureau voor juridische bijstand in je buurt vind je via de website www.advocaat.be (onder 'hoe vraag ik een pro Deo advocaat aan?').

Nog vragen?

Het is niet altijd gemakkelijk om informatie, advies of bijstand te vragen, of om een klacht in te dienen of een procedure te starten. Het kan nuttig zijn om er vooraf eerst met iemand over te praten. Vrienden, mensen die je vertrouwt of een dienst als Awel, het JAC, het CLB, of tZitemzo, kunnen je helpen om alles voor jezelf op een rijtje te zetten.

De "tZitemzo..."-reeks bestaat uit meerdere folders over verschillende thema's die belangrijk voor je kunnen zijn. Je leest meer uitleg over bijvoorbeeld 'als je dader bent', 'als je gehoord wordt door de rechter', en 'je privacy' in één van deze folders. Ook de folders 'als ouders uit elkaar gaan', 'jij en je familie' en 'je rechten als patiënt' of 'je rechten binnen de integrale jeugdhulp' ... maken deel uit van deze reeks.

Jongeren kunnen alle folders uit de "tZitemzo"-reeks (1 gratis exemplaar per folder) bestellen bij de tZitemzo of gratis in PDF downloaden via de website www.tzitemzo.be.

Je kan tZitemzo bereiken via:

info@tzitemzo.be

09/233.65.65

info@tzitemzo.be

www.tzitemzo.be

Uitgave 2022

